

Raadsvoorstel MET BESLUIT

Raadsvergadering	: 02-03-2026
Agendapunt	:
Onderwerp	: Taalbeleidsplan "Mei-inoar Frysk"
Portefeuillehouder	: Durk Durksz

Beetsterzwaag, 20-01-2026

Voorstel

1. Het taalbeleidsplan "Mei-inoar Frysk" vast te stellen.

Inleiding

Het vorige taalbeleid "Romte foar Taal" gold voor de periode 2021-2025. Omdat deze termijn is verstreken is er nieuw Fries taalbeleid opgesteld. Een belangrijk uitgangspunt in het nieuwe taalbeleid is dat inwoners zich vrij en welkom moeten voelen om hun voorkeurstaal te gebruiken in contact met de gemeente, waarbij gelijkwaardigheid tussen Fries en Nederlands centraal staat. Om deze balans te realiseren stimuleert de gemeente het gebruik van het Fries. Dit sluit aan bij het coalitieakkoord 2022-2026, waarin staat dat de gemeente het Fries meer moet gebruiken om een betere balans tussen Nederlands en Fries te bereiken.

Hiermee beschouwen wij de moties "Berne opfang" en "Goed foarbyld docht goed folgjen" als afgedaan

Beoogd effect en/of resultaat

Het creëren van randvoorwaarden voor het stimuleren van de Friese taal, zodat het gebruik van de taal in verschillende domeinen van de Opsterlandse samenleving natuurlijker en vanzelfsprekender is.

Argumenten

1.1. *Het nieuwe Fries taalbeleid biedt een duidelijke koers om het Fries in verschillende domeinen te stimuleren*

Het nieuwe Fries taalbeleid waarborgt zowel de wettelijke kaders als de lokale ambities van de gemeente. Het Fries vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit en cultuur van Opsterland en dit beleid sluit daarop aan. Met deze koers wil de gemeente het gebruik en de zichtbaarheid van het Fries in verschillende domeinen versterken, zodat het een vanzelfsprekend onderdeel blijft van het dagelijks leven voor inwoners en organisaties.

1.2. *De wensen en bedenkingen van de raad zijn meegenomen in het nieuwe Fries taalbeleid*

Op verzoek van de raad zijn naast de wettelijke kaders ook de uitgangspunten uit de motie "Goed foarbyld docht goed folgjen" opgenomen in het nieuwe taalbeleid. Daarnaast zijn punt 1 en 3 uit de motie "Berne-opfang" verwerkt in de doelstellingen van hoofdstuk 5.1, waarin aandacht wordt besteed aan het stimuleren van het Fries binnen de kinderopvang en het onderzoeken van een betere spreiding van tweetalige opvanglocaties. Afhankelijk van de uitkomsten van het voorgestelde onderzoek wordt bekeken of uitvoering van punt 2 nog noodzakelijk is, waarin wordt voorgesteld om in overleg met GGD Fryslân te verkennen of de gemeente informatie- of kennissessies kan aanbieden over de voordelen en effecten van tweetaligheid en het gebruik van het Fries in de kinderopvang.

1.3. *De toezegging 'fan Opsterland nei Opsterlân' is meegenomen*

Naar aanleiding van de ingekomen brief 'fan Opsterland nei Opsterlân' heeft wethouder Durks in de raadsvergadering op 15 december 2025 een toezegging gedaan (ID 95) om de ingekomen brief op te nemen in het Fries taalbeleid. Wij hebben daarom als één van de acties van het Fries taalbeleid opgenomen om een haalbaarheidsonderzoek naar de naamswijziging van 'Opsterland nei Opsterlân' te doen. Hiermee is de toezegging afgedaan.

1.4. Het nieuwe Fries taalbeleid is tot stand gekomen na raadplegen inwoners

Omdat taalbeleid raakt aan hoe inwoners taal beleven en gebruiken, is via participatie input opgehaald die in het taalbeleid is verwerkt. Deze samenwerking vergroot het draagvlak en zorgt ervoor dat beleid aansluit bij de wensen van onze gemeenschap. Uit de reacties blijkt dat 71% van de respondenten vindt dat de gemeente de Friese taal moet stimuleren. Onderwijs wordt hierbij als belangrijkste domein genoemd.

1.5. Het voorgaande Fries taalbeleid vergt actualisatie

Het voorgaande taalbeleid Romte foar Taal (2021-2025) was toe aan actualisatie. Nieuwe afspraken en verwachtingen uit de *Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer* (2024-2028) en een hoger ambitieniveau vragen om een herziening van ons beleid. In het nieuwe Fries taalbeleid werken we met vijf domeinen: Onderwijs, Bestuur, Cultuur & Media, Zorg & Welzijn en Bedrijfsleven & Toerisme. Daarnaast zijn de doelstellingen en uitgangspunten concreter en ambitieuzer, zodat het gebruik en de zichtbaarheid van het Fries sterker worden bevorderd.

1.6. Een Meertaligheidscoördinator is noodzakelijk om het nieuwe Fries taalbeleid uit te voeren

De Meertaligheidscoördinator versterkt de rol van de beleidsadviseur Frysk door zich te richten op praktische uitvoering, netwerkvorming en het stimuleren van het gebruik en de zichtbaarheid van het Fries. Daarnaast vervult de Meertaligheidscoördinator een brugfunctie tussen de gemeente en externe partners, en zorgt intern voor bewustwording en ondersteuning bij meertaligheid. Zonder deze coördinator is het realiseren van projecten en het behalen van de beleidsdoelen niet haalbaar.

Kanttekeningen

1.1 Niet iedereen in de gemeente Opsterland voelt zich verbonden met de Friese taal

Uit de inwonersparticipatie kwamen ook kritische geluiden over het Fries taalbeleid. Sommige inwoners voelen zich buitengesloten omdat zij de taal niet beheersen en vinden het stimuleren van Fries door de gemeente niet nodig. Deze zorgen nemen we serieus. In de Lokale Inclusie Agenda hebben wij met elkaar afgesproken dat we barrières wegnemen, zodat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. De ambitie van het nieuwe beleid is dan ook inclusiviteit en gelijkwaardigheid tussen de talen. Hierdoor moeten inwoners zich vrij en uitgenodigd voelen om hun voorkeurstaal te gebruiken in contact met de gemeente.

Middelen

De meeste activiteiten die genoemd staan in het taalbeleid worden betaald uit het bestaande budget. Dit budget van €15.000,- staat structureel in de begroting (kostenplaats 6550000). Daarnaast is voor de inzet van een Meertaligheidscoördinator budget nodig om de extra projecten in de verschillende domeinen uit te voeren. Door de provincie Fryslân is uit de subsidieregeling Sichtberens Fryske taal voor jaar 2026 een subsidiebedrag van €27.900,- beschikbaar gesteld voor de inzet van een Meertaligheidscoördinator. Dit bedrag zal in de eerstvolgende technische begrotingswijziging worden verwerkt. Voor jaar 2026 zijn er voldoende middelen om het volledige Fries taalbeleid uit te voeren.

Zoals het nu lijkt kan er ook in 2027 en 2028 een gedeeltelijke subsidie worden aangevraagd bij de provincie Fryslân, maar dat is nog onzeker. Mocht er voor het jaar 2027 geen (volledige) subsidie beschikbaar worden gesteld worden vanuit de provincie Fryslân, dan vragen wij de gemeenteraad via de perspectiefbrief om de middelen die nodig zijn beschikbaar te stellen. Voor 2028 hanteren wij dezelfde werkwijze.

SDG's

Het Friese taalbeleid zal bijdragen aan de volgende SDG's:

- SDG 10 Ongelijkheid verminderen: gelijke kansen voor Friese taalsprekers in de toegang tot overheidsinformatie.
- SDG 11 Duurzame steden en gemeenschappen: het behoud van de identiteit van de regio en het behoud van immaterieel cultureel erfgoed.

Evaluatie

De uitvoering van het Fries taalbeleid wordt gevolgd via interne registraties, zoals het aantal Friestalige communicatie-uitingen en het Fries in officiële documenten. En door het monitoren van projecten. Aanvullend leveren ook uitvoeringsorganisaties en onderzoeksbureaus inzicht in taalontwikkeling. Aan het einde van de beleidstermijn worden alle interne en externe gegevens samengevoegd om het beleid integraal te evalueren en waar nodig bij te sturen.

Bijlagen

1. Taalbeleidsplan "Mei-inoar Frysk"
2. Participatieverslag Frysk taalbelied

Burgemeester en wethouders van de Gemeente Opsterland,

De secretaris,

De burgemeester,

Sandra van 't Hooge

Andries Bouwman

Team	: Ontwikkeling Sociaal Domein
Behandelend ambtenaar	: K. Rottiné
Telefoonnummer	: 06 57854540
Emailadres	: k.rottine@owo-gemeenten.nl

Ontwerp raadsbesluit

Raadsvergadering : 02-03-2026
Agendapunt : ...
Onderwerp : Vaststellen taalbeleidsplan “Mei-inoar Frysk”

De raad van de Gemeente Opsterland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 13 januari 2026

besluit:

1. Het taalbeleidsplan “Mei-inoar Frysk” vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de Gemeente Opsterland van 02-03-2026.

De griffier,

De voorzitter,

Laura Meijer

Andries Bouwman